



SELÇUKLU ARAŞTIRMALARI MERKEZİ

# SELÇUK

YIL : I

ÖZEL SAYI : I

KASIM - 1985



ATATÜRK ve GENÇLİK ÖZEL SAYISI

## ATATÜRK ve GENÇLİK (\*)

Prof. Dr. Halil CİN

### I — ATATÜRK'ÜN GENÇLİĞE VERDİĞİ ÖNEM :

Atatürk, siyasi icrâ programının ve inkılaplarının başarısını ve geleceğin teminatını, Türk Gençliği'nde görmüştür. «Bütün ümidim gençliktedir»... «Ey yükselen yeni nesil! İstikbâl sizsiniz Cumhuriyeti biz kurduk, onu yükseltecek ve devam ettirecek sizsiniz.» «Gençler, siz almakta olduğunuz terbiye ve irfan ile insanlık ve medeniyetin, vatan sevgisinin, fikir hürriyetinin en kıymetli timsali olacaksınız.» gibi daha bir çok sözlerinde, Türk Devleti ve inkılaplar için gençliğe sonsuz güvenini ve ona bağladığı ümitleri izhar etmiştir. Bu sebebledir ki, Türk Gençliği'nin birinci vazifesinin «Türk İstiklâl ve Cumhuriyeti'nin ilelebed muhafaza ve müdafaası» olduğunu emretmiştir.

Atatürk, gençliğe çok büyük sorumluluklar yüklemiştir. Toplum hayatında, Cumhuriyet rejimlerinde hak ve vazife veya sorumluluk, ikisi daima birarada bulunur. Büyük Atatürk gençliğin en iyi şekilde yetiştirilmesini, onun hakkı olarak kabul ederken, bu şekilde yetişen gençlere ağır sorumluluklar yüklemiştir. Ve Türk Gençliği'nin, bu sorumluluğun altından kalkacağına da inanmıştır. Türkiye'de, özellikle son 30 yıldan beri toplumun birçok kesimlerinde haklar istenir, talepler dile getirilir, ama sorumluluklardan hiç söz edilmez veya kimse sorumluluğu üzerine almak istemez. Bu durum, toplumda anarşiye sebep olur, Devlet ve Millet'in ihtiyacı olan hizmetlerin yapılmasını önler.

Atatürk'ün kişiliğinde bilgi, şuur ve gayeye dayanan ve sonunda sorumluluk doğuran bir dinamizm mevcuttur. Gençliğe verdiği değer ve gösterdiği güven, bu dinamik şahsiyetin bir tezahürüdür. O, dinamizmini yitirmiş her türlü fikre, müesseseye karşıdır. Onun politikasında millilik, hayatında dinamizm mevcuttur.

---

(\*) 1985 Uluslararası Gençlik Yılı'nın açılışı münasebetiyle, Selçuk Üniversitesi'nde verilen konferans.

Sevgili Gençler,

Atatürk, Devletin bağımsızlığını ve Cumhuriyeti korumak, sonsuza kadar yaşatmak görevini, sizlere tevdi etmiştir. Bu görevi hakkıyla yerine getirebilmeniz için, Atatürk'ü ve Atatürk doktrin veya ideolojisini iyi bilmeniz ve öğrenmeniz icâbeder. Bu konudaki bilgi eksikliğinin, yanlış bilgi ve yorumların, geçmişte Devlet ve Milletimiz'e, Türk Gençliği'ne çok pahalıya mâlolduğunu biliyorsunuz. Bu konferansta, gençliğin eğitim ve öğretimine Atatürk'ün bakış açısını ana hatlarıyla belirttikten sonra, dinamik bir ideoloji veya doktrin olarak Atatürkçülüğü size anlatmak istiyorum. **KEMÂLİST DOKTRİNİ SAĞLAM BİR ŞEKİLDE ÖĞRENİP HAYATINIZA VE RUHLARINIZA SİNDİRDİĞİNİZ ZAMAN, MEMLEKET VE MİLLETİMİZE ÇOK BÜYÜK VE ÇOK GÜZEL HİZMETLER VEREN AYDINLAR OLACAKSINIZ. SİZE VE DEVLET-MİLLET BÜTÜNLÜĞÜNE, CUMHURİYET'E KARŞI KURULACAK TUZAKLAR DA SONUÇSUZ KALACAKTIR.**

Milletlerin kalkınmasında yetişmiş bilgili, kültürlü insan unsurunun önemi, son derece büyüktür. Bu ihtiyaç, Türk Milleti için daha da âcil bir karakter arz etmektedir. Bu sebeble, devlet ve milletimizin en büyük ümidi; sağlam, üstün kaliteli ve milli kültürümüzün esaslarıyla, çağdaş medeniyetin ileri teknolojisini birleştiren bir öğretim sistemiyle eğitilmesi gereken gençlerimizdir. Büyük Atatürk, yukarıdaki eğitim içinde şu değişik gayelere de dikkati özellikle çeker: «Çocuklarımız ve gençlerimiz yetiştirilirken, onlara bilhassa devletin varlığı ve milletin birliği ile bağdaşmayan bütün zararlı unsurlarla mücadele lüzumu ve milli fikirleri, zıt fikirlere karşı fedakârca ve heyecanla savunma zarureti öğretilmelidir.»

Sevgili Gençler;

Büyük Atatürk, Türkiye Cumhuriyeti'nin sonsuza kadar korunması ve savunmasını, sizlere emanet etmiştir. Türk Gençliği'nin mevcudiyetinin ve şerefli geleceğinin tek şartı budur. Hayat mücadelesini başarabilmek ve çağdaş medeniyetin icaplarına uyabilmek için, çok çalışmanız ve kafalarınızı gerçek bilgilerle doldurmanız gerekmektedir. Bu yolda Türk Gençliği için, başarısızlık asla bahis konusu olmamalıdır. Bu vâdide, Büyük Atatürk'ün sizlere direktifi şudur: «Size Türk Gençliğine bıraktığım emanet, yalnız ve dâimâ gâlip olmaktır. Eminim dâimâ gâlip olacaksınız; milletin yükselme sebeb ve şartları için yapılacak şeylerde, atılacak adımlarda kat'iyen tereddüd etmeyin; milleti o yükselme merhalesine götürmek için dikilecek engellere mâni olacağız; bunun için dimağlarımıza, mehare-

tinize icap ederse bileklerinize müracaat edecek fakat neticede, mutlaka ve mutlaka o gâyeye varacağız. Bu millet sizin gibi evlâtlariyle, lâyük olduğu olgunluk derecesini bulacaktır.»

Aziz gençler, çok iyi bilmelisiniz ki; Türk Milleti ve Devleti, zaman zaman içten ve devamlı olarak, dıştan gelen yıkıcı ve düşmanca taarruzlarla karşı karşıya kalmaktadır. Türk Milleti'nin geçmişi, bugünü, geleceği ve Türkiye'nin jeopolitik durumu sebebi ile bu taarruzların devam edeceği, herkesce bilinmektedir. Siz gençlerimiz bu durumu ve tehlikeleri bilerek, birbirinize kardeşçe kentlenip, kafalarınızı ve en ileri bilgilerle donatıp ve gerekirse göğsünüzü siper ederek, milletimizin ve devletimizin varlığını korumalısınız. Bu yolda yapılacak mücadelenin başarılı olabilmesi için, gençlerimiz ve aydınlarımız yapacakları işleri önce kendileri iyice hazmedip, sonra halkımız tarafından iyice sindirilecek ve kabul edilecek hâle getirmeli, ondan sonra icrâ mevkiine koymalıdır.

Gençler, Türk halkını câhil kabul eden, ona yukarıdan bakan bir zihniyetle yürütülecek ilim tahsilinin ve çalışmaların, başarı şansı yoktur. Büyük Atatürk'ün; «Biz cahil dediğimiz zaman, mektepte okumamış olanları kasetmiyoruz; kasettiğimiz ilim, hakikati bilmektir. Yoksa okumuş olanlardan en büyük cahiller çıktığı gibi, hiç okumak bilmeyenlerden de hakikati gören hakiki âlimler çıkabilir.» sözü, aydın gençliğin sahip olması gereken fikri ve ahlâki sağlamlığa işaret etmektedir. Gerçeği, gerçek olarak tesbit edemeyen; gerçekleri, sempatileri ve antipatileri istikâmetinde değiştiren; tahrif eden, olayların değerlendirmesinde çifte standart kullanan, yani iyiye iyi, kötüye kötü diyemeyen okumuş insanlar aydın değil, cahildir. Yüksek öğretim kurumlarının ve millî eğitimin, Türk Gençliği'ni bu tür cehaletten temelli kurtarabilmesi için, gerekli köklü tedbirleri alması, Türk Milleti'nin geleceği açısından hayati önem taşımaktadır.

Göreğiniz tahsil sizi hiçbir zaman şımartmamalı, millî kültürel değerlerinizden uzaklaştırmamalıdır. Alçak gönüllülükle, mertçe, dürüstçe çalışırsanız; mutlaka milletimiz, devletimiz ve şahsınız için başarılı sonuçlar elde edebilirsiniz; Bu yolda karşınıza engeller çıkabilir; bu engellerin aşılmasında, memleket sevginize, dürüstlüğünüze ve çalışkanlığınıza güveneceksiniz. Büyük Atatürk'ün bu konuda sizlere gösterdiği hedef ve tarz, şudur: «Büyük olmak için hiç kimseye iltifat etmeyeceksin, hiç kimseyi aldatmayacaksın, memleket için hakiki ülkü ne ise, onu göreceksin, hedefe yürüyeceksin; herkes senin aleyhinde bulunacaktır, herkes seni yolundan çevirmeye çalışacaktır. Fakat, sen buna dayanacaksın, önüne sonsuz engeller

yıgacaklardır. Bu engelleri hiç kimseden yardım gelmeyeceğine inanarak aşacaksın, bundan sonra da sana, büyüsun derlerse, bunu söyleyenlere güleceksin.» Görülüyor ki, Büyük Atatürk, millet ve devlete hizmetin ve hayat mücadelesinin başarılı olabilmesi için, çalışmanın, tevazuun ve kendine güvenin şart olduğunu vurgulamaktadır.

Eğitim, madde ve manânın dengeli öğretimiyle sıhhatli olur. Büyük Atatürk, bu dengeyi aşağıdaki cümleleriyle çok güzel ifade eder: «Millî Eğitim genç dimağlara insanlığa hizmeti, millet ve devlete sevgiyi ve millet olarak bağımsız yaşamının şerefini öğretmelidir. Fakat, bir insan topluluğundaki hastalığı görmek, onu tedavi etmek, o topluluğu asrın icaplarına göre ilerletebilmek için, bu manevî vasıflar tek başına yeterli olmaz; bunların yanında ilim ve fen lâzımdır.» Bu ilimle fenni size verecek olan da, okullarımız ve üniversitelerimizdir.

## II — TÜRK GENÇLİĞİNİN İDEOLOJİSİ

### ATATÜRKÇÜLÜK'TÜR :

Tarih boyunca milletleri ayakta tutan, milletin fertlerini müşterek tehlikeler karşısında birleştirip, onları tek bir vücut gibi hareket etmeye sevkeden Sosyo-Psikolojik ve Sosyo-Kültürel değerler, inançlar vardır. Bunlar; vatan sevgisi, dini inançlar, âile bağları, millî kültürel değerlerin yarattığı müşterek mâzi ve gelecekte aynı ülküler için birlikte çalışma, yaşama arzusu gibi kavramlardır. Tarih boyunca, çeşitli toplumlarda bu kavramların bir veya birkaçının şu veya bu şekilde zayıflatılarak, yok edilerek veya bir kısmının önemi aşırı şekilde büyütülerek yerlerine insanları tek yönde veya belli yönlerde şartlandırıp yönetmek isteyen doktrin veya ideolojiler konmak istenmiştir. Özellikle, 19. yüzyılın ikinci yarısı ve 20. asır, bu tür doktrinlerin milletleri sürükledikleri acı sonuçların tarihi olarak karşımıza çıkar. Öyleyse, Doktrin veya İdeoloji nedir? Bunu bilmek gerekir.

İdeoloji deyimi, ilk defa Fransız ihtilalinden sonra kullanılmıştır. İdeolojiler; fikir, düşünce, inanç sistemleridir. 200 yıla yakın bir zamandan beri, ideolojinin muhtevası tam bir kesinlikle tesbit edilmiş değildir. Ancak bir düşünce tarzı, siyasî aksiyon programı olduğu kabul edilir. İdeolojik düşünme, mutlaka değişmez kalıplarla düşünmek demek değildir. Ne var ki, 20. asır Siyaset Bilimi'nin önemli gerekleri vardır. Ünlü Siyasi Bilimci William Ebenstein, İdeolojileri;

«Doğmatik-Totaliter» ve «Pragmatik-Demokratik» olmak üzere iki kısma ayırır.

Marksizm-Leninizm, Nasyonal Sosyalizm ve Faşizm doğmatik ve Totaliter İdeolojiler'dir. Buna karşılık, bütün Çağdaş Hürriyetçi rejimlerin, Demokratik olan İdeolojilerin temeli Rasyonalizm, Ampirizm veya Pragmatizmdir. Başka bir ifadeyle Totaliter İdeolojiler doğmatik, değişmeyen bir takım kavramlara dayanırken, Hürriyetçi İdeolojiler; akla, tecrübeye ve gerçeklere dayanır. Bunun tabii sonucu olarak insanı, kişiyi esas alır. Demokratik oluşu da, insan düşüncesinde Pluralizmi esas almasındandır.

İdeoloji deyiminin bu kısa açıklamasından anlaşılıyor ki; Atatürk'ün Sosyal, Kültürel, Siyasal, Ekonomik düşünceleri ve İnkılâbın icrâ programı niteliği arzeden teori ve uygulamaları, pragmatik ve demokratik bir ideolojiden başka bir şey değildir. Atatürkçülük veya Kemâlizm olarak vasıflandırılan bu İdeoloji, Türk Milleti'nin ihtiyaçlarına, Dünya'nın ve milli hayatın gerçeklerine dayanır. Bunun için Pragmatik, akılcı, gerçekçi ve bu özelliklerinin sonucu olarak, dinamik bir ideolojidir. Milli hâkimiyete dayandığı için, Demokratik'tir. Milli hâkimiyet ise, temelinde milli bütünlük ve birlik fikri olan bir siyasî prensiptir. Bu sebeble, bu dinamik ideolojinin değişmeyen, Doğmatik karakterli özelliği; Türk Vatanı'nın bölünmezliği ve Türk Milleti'nin bütünlüğüdür. Atatürkçü İdeoloji'de hiçbir zaman değişmeyen ve değiştirilmesi de mümkün olmayan unsur budur. Çünkü, Atatürk'ün bütün fikir, düşünce ve icraatının temelinde birleştiricilik, bütünleştiricilik vardır. O; gücü, kudreti Devleti, Medeniyeti; birlikte, bütünlükte ve müşterek mâziden gelen duygularla ortak ülküler için çalışma arzusunda, bulur.

Kemâlizm'in Doğmatik ve Totaliter İdeolojilere karşı üstünlüğü, sürekli Dinamizmi ve Demokratik oluşudur. Atatürk, Doğmatik düşünce ve doktrinlere kesinlikle karşıdır.

Özellikle son 30 yıldan beri, Atatürk İlke ve İnkılâpları, Gençliğe yeteri kadar anlatılıp benimsetilemediği için, meydana gelen boşluk Türk Devleti'ne, Türk Vatanı'na ve Milleti'ne zararlı ideolojiler tarafından doldurulmaya başlanmış ve bu zararlı ideolojileri benimseyen kişi veya gruplar, Atatürkçülüğü kendi amaçlarına hizmet edecek biçimde yorumlamış ve gerçek Atatürkçülerle, Atatürk'ü kendi yıkıcı ve bölücü düşünceleri için paravan olarak kullananlar, birbirlerinden ayıramaz olmuştur. Atatürkçülüğü gerçekten anlamadıkları veya anlamak istemedikleri hâlde Atatürkçü görünmek, bizzat büyük Atatürk'ün nefret ettiği bir iki yüzlülüktür. Nitekim;

«Bana muhalif olanlara bir şey demem, olsunlar. Fakat muhalif oldukları halde beni seven halka karşı kendilerini benimle beraber gibi göstermeğe kalkışmaları... Hayır, böyle iki yüzlülüğe tahammül edemem.» diyerek, fikirlerine gerçekten bağlı olmadıkları hâlde, öyle imiş gibi görünenleri şiddetle kınamaktadır. Bunların bir kısmı, Atatürkçülüğün bir doktrin veya ideoloji sayılmıyacağını ileri sürerler. Zira, bunlar ancak Doğmatik-Totaliter ideolojilerin taraftarıdır.

Halbuki ideolojiler; fikir, inanç sistemleri ve siyasi aksiyon programlarıdır. İdeolojilerin sosyo-kültürel, sosyo-ekonomik ve sosyo-politik görüş ve icrâ programları vardır. Atatürk'ün düşünce ve icrâ sistemi ile İlke ve İnkılapları incelendiği zaman çok açıkça görülür ki, Atatürkçülük bir İdeolojidir. Atatürk, düşünce ve aksiyonları ile kıtalar aşarak başka milletlere örnek ve ilham kaynağı olmuş bir liderdir. O'nun İdeolojisi'nden sapmak; Türk gencini, Türk aydınını, Türk vatandaşını yanlış yollara götürür. Türk vatanının bölünmezliğini, Türk Milleti'nin bütünlüğünü tehlikeye sokar. Atatürkçü İdeoloji, buna asla izin vermez. Zira bu, Türk Devleti'nin varlık sebebi ve sonsuza kadar mevcudiyetinin birinci şartıdır. Şimdi, Dinamik bir İdeoloji olarak Atatürkçülüğün, sosyo-kültürel sosyo-ekonomik ve sosyo-politik görüşlerini anahatlarıyla inceleyelim :

## DİNAMİK BİR DOKTRİN OLARAK ATATÜRKÇÜLÜĞÜN GÖRÜŞ VE DÜŞÜNCELERİ

### I — ATATÜRKÇÜLÜĞÜN SOSYO-KÜLTÜREL GÖRÜŞLERİ :

Büyük Atatürk, Milli Mücadele'nin ve yeni Türk Devleti'nin başlangıç ve temelini, millete ve onun meziyetlerine dayandırır. Atatürk'e göre millet; müşterek kültür mirasına sahip olan ve bu mirası muhafaza ederek, aynı milli ülküler için gelecekte birlikte yaşama arzusunu duyan topluluktur. Demek ki kültür, millet olmanın bir şartıdır. Türkiye Cumhuriyeti'nin temeli, kültürdür. Kültürel değerlerine sahip çıkmayan, bu değerleri hakkıyla benimseyememiş olan insanların oluşturduğu topluluğun, güçlü bir millet olması ve Çağdaşlaşma yolunda başarılı olması, çok zordur. Nitekim; «Kendi kültürel değerlerine saygılı olmayan milletleri, başka milletler de saymaz. Böyleleri, diğer milletlerin avı olmaya mahkûmdur.» derken Atatürk; milli kültürün, milli şuurun oluşmasında birinci faktör olduğunu tesbit etmek istemiştir. O, inkılapların; milletin ihtiyaçlarına, düşünce yapısına, kısacası milli kültürel değerlere uygun düş-

tüğü ölçüde başarılı olabileceğini, çok iyi biliyordu. O, halka inanmış ve ona güvenmiştir. Milletın ancak kendi tarihine, ruhuna ve geleneklerine ters düşmeyecek yenilik ve değişikliklere kolay intibak edeceğini, sosyolojik bir gerçek olarak görmüştür. «Araştırmalarımıza temel olarak çok defa kendi memleketimizi, kendi tarihimizi, kendi geleneklerimizi, kendi özelliklerimizi ve ihtiyaçlarımızı almalıyız. Aydınlarımız belki, bütün dünyayı, bütün diğer milletleri tanır. Lâkin kendimizi bilmeyiz.» Aydınlarımız milletini, «en mesut millet yapayım» der. «Başka milletler nasıl olmuşsa, onu da aynı öyle yapalım. Lâkin düşünmeliyiz ki, öyle bir teori hiç bir devirde başarı kazanmış değildir. Bir millet için saadet olan bir şey, diğer bir millet için felâket olabilir. Aynı sebep ve şartlar, birini mesut ettiği hâlde, diğerini bedbaht edebilir. Onun için bu millete gideceği yolu gösterirken, dünyanın her türlü biliminden, keşiflerinden faydalanalım, lâkin unutmayalım ki asıl temeli kendi içimizden çıkarmak zorundayız.» şeklindeki veciz sözleri, O'nun milli kültürçülük vasfını ortaya koyar; O milli kültüre ters düşen hiç bir icraatta bulunmamıştır. Türk tarihini, Ortaasya'dan başlayan ve bugüne kadar gelen bir bütün olarak kabul eder.

Türk Tarihi, O'nun en büyük hocası ve ilham kaynağı olmuştur. Atatürk, Türk Milleti için hedefin, muasır milletler seviyesine çıkmak olduğunu göstermiştir. Bu amaçla, müsbet ilim ve teknolojinin en hakiki rehber olduğunu vurgulamış; ancak çağdaşlaşma yolunda taklitçilik ve kopyacılıktan kaçınmak gereğini veciz bir şekilde şöyle ifade etmiştir : «Her milletin kendine mahsus gelenekleri, kendine göre Milli hususiyetleri vardır. Hiç bir millet, aynen diğer bir milletin taklitçisi olmamalıdır. Çünkü böyle bir millet ne taklit ettiği bir milletin aynı olabilir, ne de kendi milleti içinde kalabilir. Bunun neticesi şüphesiz ki acıdır.» Milletlerin hayatında; mâzi, mevcut durum ve gelecek birlikte ele alınmadığı takdirde, isabetli sonuçlara varılması ihtimali azdır. «Milletimizin hedefi, milletimizin ideali bütün dünyada tam mânâsiyle medenî bir toplum olmaktır. Medenî olmayan insanlar, medenî olanların ayakları altında kalmaya mahkumdurlar.» Milli kültür, milli birliğin, vatan bütünlüğünün en önemli unsurlarından biridir. Atatürk'te, milli kültür ve milli bütünlük birbirinin tamamlayıcısıdır.

## II — ATATÜRKÇÜLÜĞÜN SOSYAL GÖRÜŞLERİ :

Atatürk'ün sosyal anlayışı, Halkçılık'tır. Halkçılık; toplum düzenini çalışmaya, hukuka dayandırmak isteyen bir ilkedir. Atatürk;



«Türkiye Cumhuriyeti halkını ayrı ayrı sınıflardan oluşmuş değil ve fakat, kişisel ve sosyal hayat için iş bölümü itibariyle çeşitli mesleklere ayrılmış bir toplum olarak görmek esas prensibimizdir.» derken; işçiyi, işvereni, köylüyü, serbest meslek sahibini, hizmetleri çalışmalarını ve ürettikleri hizmetlerin sonuçları ile birbirlerine muhtaç, birbirlerini tamamlayıcı unsurlar olarak kabul eder. Bu görüşler, çeşitli meslek mensupları ve halk tabakaları arasında çıkar çatışmalarını bertaraf etmek ister. Bu sâyede toplumdaki sosyal tabakalardan biri diğerinin gelişmesini zorlaştırıp yıpratıp zararlı çatışmalar yerine, çalışmada iş bölümü ve menfaatte denklik ve uyum sağlanmış olur. Memleketin işçiyi, ticaret ve sanayi erbabına, çiftçiye, serbest meslek sahiplerine ve aydınlara ihtiyacı vardır. Bu tabakalardan her birinin hak ve menfaatlerinin korunması, bunların kendilerine düşen görevleri yerine getirmeleri, milli birlik ve bütünlük şuuru yaratır. Ancak, Türk halkını millet yapan gücün; milli birlik ve beraberlik şuuru olduğunu, kabul eder. Türk Milleti; Türk halkının Türklük bilinci içinde olmasıdır. O; «Türkiye Cumhuriyetini kuran Türk halkına, Türk Milleti denir.» derken; Türk halkını, Türk Milleti'ni, birbiriyle çatışan sınıflar halinde değil, menfaatleri itibariyle birbirlerine ihtiyacı olan tüccar, çiftçi, sanayici, işçi, memur gibi sosyal tabakalardan ibaret bölünmez bir bütün kabul eder. Bu sebeple Türk halkını, imtiyazsız ve sınıfsız bir halk olarak telâkki eder. Türk halkı, Türk Milleti'ni oluşturan ve bugün yaşayan insan topluluğudur. Türk halkını birbiriyle kaynaşmış ayrılmaz bir kitle haline getiren unsur, Türk Milliyetçiliği şuurudur. Yukarıda da ifade ettiğimiz gibi, Atatürk; müşterek bir mâzi ve kültüre sahip ve milli ülküler için gelecekte birlikte yaşama arzusunda olan topluluğu, millet olarak kabul etmektedir. O'na göre; kendini Türk sayan ve Türk Milleti'ne mensup olmanın gurur ve şuuruna sahip olan herkes, Türk'tür. Türk Milleti'ne mensup olmanın gurur ve şuuru; halkı, hâlde ve gelecekte milli ülküler için çalışmaya sevkeden, en büyük dinamik güçtür. Görülüyor ki, Atatürk; milliyetçilik anlayışı ile Türk Milleti'nin birliğini ve Türk vatanının bölünmezliğini ebedileştirmek istemiştir. Nitekim; «Benim fâni vücudum elbet bir gün toprak olacaktır. Ama Türkiye Cumhuriyeti, ilelebet pâyidar kalacaktır.» sözü de bunu açıkça ifade etmektedir. O, birleştirici, bütünleştirici felsefesini; «Ne mutlu Türküm diyene!» özdeyişiyle, en güzel şekilde ifade etmiş olduğu gibi, Türk halkının ırkı, rengi, dini ne olursa olsun Türk Milleti'ni oluşturan bir bütün olduğunu da şu sözleri ile ifade etmektedir: «Türk eli büyüktür. Her yeri dolduran Türk'tür ve her yanı aydınlatan Türk'ün yüzüdür. Diyarbakır'lı, Van'lı, Erzurum'lu, Trabzon'lu, İstanbul'lu, Trakya'lı ve Makedonya'lı hep bir milletin ev-

lâtları, hep aynı cevherin damarlarıdır. Bu damarlar birbirini tanı-  
sın. Bu dediğim şey olduğu zaman, başka bir âlem görülecek ve dün-  
yaya hayret verecektir. Türkün varlığı bu köhne âleme yeni ufuklar  
açacaktır.» Atatürk'e göre Milliyetçilik, sözleri ile davranışları özü  
ile sözü birbirine uygun olmayı gerektirir. Milliyetçi insan; kendi  
şahsını, zümrevi, ideolojik çıkarlarını ve rahatını, milletin menfaat-  
lerinden ve huzurundan üstün tutmayan insandır. Her türlü şartta,  
milletine hizmet vermeye gönüllü ve hazır olan insan, demektir. Bu  
insan tipinin yaratılması, Milli Eğitim'e düşen görevdir. Nitekim;  
«Yetiştirilecek çocuklarımıza ve gençlerimize görecekleri tahsilin hu-  
dudu ne olursa olsun, en evvel Türkiye'nin istiklâline, kendi benli-  
ğine, Milli an'anelerine düşman olan bütün unsurlarla mücadele et-  
me lüzumu öğretilmelidir.» diyen Atatürk, bu noktayı da çok açık  
bir şekilde vurgulamaktadır.

O; Cumhuriyeti, çok güvendiği gençliğe emanet etmiştir. «Cum-  
huriyeti biz kurduk, onu sizler yaşatacaksınız.» vecizesi ile Gençliğe  
Hitabe'si, Türk Gençliği'ne güvenini gösteren en güzel belgedir.  
Gençliği yetiştirecek olan ise, öğretmenler ve uygulanan eğitim sis-  
temidir. «Öğretmenler, yeni nesil sizin eseriniz olacaktır. Eserin kıy-  
meti, sizin mahâretiniz ve fedakârlığınızın derecesi ile mütenasip  
bulunacaktır..» «Eğer Cumhurreisi olmasam, Maarif Vekilliği'ni al-  
mak isterdim.» gibi sözleri ile Milli Eğitim'e ve gençliğin yetiştiril-  
mesine ne kadar büyük önem verdiğini, açıklamaktadır. O'na göre  
iyi eğitilmiş, kafası çağdaş bilgilerle donatılmış gençlik, milletin ya-  
raticı gücünü teşkil eder. «Milli Eğitim, Türk çocuğuna ecdâdını ta-  
nıttıkça, daha büyük işler yapmak için kendinde kuvvet bulacaktır.»  
sözü ile Atatürk, bu noktayı da çok kesin ve açık bir şekilde belirt-  
mektedir. Üzülerek belirtmek gerekir ki, büyük Atatürk'ün ölümün-  
den sonra uygulanan Milli Eğitim sistemimizin, özellikle altmışlı yıl-  
lardan sonra O'nun arzu ettiği gençliği yetiştirilebildiğini söylemek  
zordur. 12 Eylül 1980 öncesi yaşadığımız olayların çok net olarak gös-  
terdiği gibi; Atatürk'ün, Cumhuriyeti emanet ettiği gençlerden, ir-  
fan ordusu öğretmenlerimizden bir kısmının beyinlerinin Türk Dev-  
let ve Milleti'nin birlik ve bütünlüğüne kasteden fikirlerce zapt edil-  
miş olduğunu, büyük üzüntüyle görmüş bulunuyoruz. Milli kültür  
temeli üzerine tam olarak oturmamış olan Milli Eğitim ve Yüksek-  
öğretim sistemi; dün «ak» dediğine bugün «kara» diyen, değer hü-  
kümlerini sempati ve antipatileri ile oluşturan özü, sözü ve davra-  
nışları birbirini tutmayan devlet ve milletine hizmet şuurundan  
mahrum, bu şuura sahip olanları da köstekleyen çifte standartlı bir

aydın tipi yaratmıştır. Türk Milleti, tarih boyunca bu aydın tipinden büyük zararlar görmüştür.

Atatürk, sosyal hayatta İnkılâpçıdır. Türk İnkılâbı; kelimenin, ilk bakışta imâ ettiği ihtilâl anlamından başka, ondan daha geniş bir değişikliği ifade etmektedir. Milletın varlığını devam ettirmesi için kişilerin arasında düşündüğü ortak bağ, dini ve mezhebî bağlar değil; Türk Milliyeti bağıdır. Bu İnkılâpçılık gereği olarak, toplumun idaresi ve bütün kanunlar dünyaya ait ihtiyaçlardan doğmuştur. Türk Milleti'nin hayatında meydana gelen değişiklikler, herhangi bir ihtilâlden çok fazla, çok yüksek olan en büyük inkılâplardandır.

İnkılâbın amacı, Türkiye Cumhuriyeti halkını, tamamen çağdaş ve bütün anlam ve görünüşü ile uygar bir toplum hâline ulaştırmaktır. Türk İnkılâbı; memleketi bir çağdan alıp, yeni bir çağa götürmüştür. Batı dünyasındaki Rönesans, Reform; 17. yüzyıl sonundaki bilim ve düşünce ihtilâli; Fransız İnkılâbı ve Sanayi İnkılâbı; Türk İnkılâbı'nda, bunların hepsi bir insan ömrünün içine sığdırılmışdır. Türk Milleti'nin çağdaş bir millet olarak yaşayabilmesi için, gerekli değişiklikleri yapmıştır.

Atatürk, Lâikliği millet ve devlet hayatının temel taşlarından biri yapmıştır. Din ile devlet işleri kesinlikle birbirinden ayrılmış; din, insanların vicdanına tevdi edilmiştir. «Din, bir vicdan meselesidir. Herkes, vicdanının emrine uymakta serbesttir. Biz, dine saygı gösteririz. Düşünüşe ve düşünceye karşı değiliz. Biz sadece din işlerini, millet ve devlet işleriyle karıştırmamaya çalışıyor, kasıt ve fiile dayanan tutucu hareketlerden sakınıyoruz. Gericilere asla fırsat vermeyeceğiz.» sözleriyle büyük Atatürk, Lâiklik anlayışını veciz biçimde ortaya koymuştur. O'na göre din ve mezhep, herkesin vicdanına kalmış bir iştir. Hiçbir kimse, hiç bir kimseyi; ne bir din, ne de bir mezhep kabul etmeye zorlayabilir. Din ve mezhep hiçbir zaman politika âleti olarak kullanılamaz. Lâiklik asla dinsizlik olmadığı gibi, sahte dindarlık ve hurâfecilikle mücadele ettiği için, gerçek dindarlığı geliştirmiştir. Lâikliği, dinsizlikle karıştırmak isteyenler; ilerleme ve canlılığa düşman olan, dinden maddî menfaat umanlardır. Türk inkılâbı, buna müsaade etmez. Büyük Atatürk'ün şu sözleri, Türk İnkılâbı'nın dine karşı tutumunu çok güzel belirtmektedir: «Bağlı bulunmakla inanmış ve mutlu olduğumuz İslâm dinini, yüzyıllardan beri alışılmış olduğu üzere, bir politika aracı durumundan kurtarmak, yükseltmek gerçeğini görüyoruz. Kutsal ve tanrısal olan inanç ve vicdanlarımızı, karışık ve türlü renkte bulunan hertürlü çıkarlarla tutkuların alanı olan siyasetin bütün öğelerinden biran ön-

ce ve kesinlikle kurtarmak, milletin dünya ve âhiret mutluluğunun emrettiği bir zorunluluktur. Ancak böylece, İslâm dininin yüceliği gerçekleşir.» Görülüyor ki Atatürk, dindarlığa değil; dini politikaya âlet etmeye, dini gericilik unsuru gibi görmeye, karşıdır. Lâiklik, millî birlik ve bütünlüğe hizmet eden en temel inkılaplardan biridir. Bu şekilde inananla, inanmayan birlikte aynı milli amaçlar için çalışabilirler.

### III — ATATÜRKÇÜLÜĞÜN SOSYO-POLİTİK GÖRÜŞLERİ :

Atatürk, Milli Mücadele'ye; «milletin istiklâlini, gene milletin azim ve kararı kurtaracaktır» ilkesi ile başlamış; «hakimiyet, kayıtsız ve şartsız Türk Milleti'ne aittir.» prensibi ile Türk Milleti'nin, kendi mukadderatı hakkında bizzat kendisinin karar vermesini ve kendini yönetecek temsilcilerini bizzat kendisinin seçmesini, yeni devletin, siyasi rejiminin temel taşı olarak kabul etmiştir. 1921 tarihli ilk Anayasa'nın birinci maddesi; hâkimiyetin, milletin temsilcilerinden oluşan Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne ait olduğunu hükme bağlıyordu. Büyük Atatürk; Türk Milleti'nin, Cumhuriyet rejimi ile idare edileceğini bu şekilde ifade ederken; aynı zamanda, 29 Ekim 1923'te ilân edeceği Cumhuriyet yönetiminin hukukî temelini de atmış oluyordu. Böylece iktidar lâikleşmiş, âdeta gökten yere indirilmiştir. Din ve vicdan hürriyeti kabul edilerek, din ve devlet işlerinin birbirinden ayrılması sağlanmıştır. Din için en güzel yerin, insanların vicdanı ve kalbi olduğu sonucuna varılmıştır. Cumhuriyetin ilk anayasası, 1924 tarihli Anayasa da; hakimiyetin, kayıtsız şartsız Türk Milleti'ne ait olduğunu vurguluyordu. Bu anlayışın sonucu olarak, Atatürk; attığı her adımda ve aldığı her kararda, milletini düşünmüş ve milletine rağmen hiçbir şey yapmamıştır.

Atatürk; Türk Devleti'nin dış politikasında başka milletlerin Millî kültür ve bağımsızlıklarına, toprak bütünlüklerine saygılı bir Türk Milliyetçiliği anlayışı içindedir. «Bize Milliyetçi derler; biz öyle Milliyetçileriz ki, bizimle işbirliği yapan bütün milletlere saygı gösteririz» sözleri ile, dış politikada saldırgan ve başkalarını küçük gören bir milliyetçiliği, kesinlikle reddettiğini ortaya koyar. «Yurtta sulh, Cihanda sulh» özdeyişi, Atatürkçülüğün dış politikasını ve dış politikada Milliyetçiliğin şumulünü, en iyi ve en çarpıcı biçimde ortaya koymaktadır. Amaç, Türk Milleti'nin onurlu ve şerefli bir millet olarak yaşamasıdır. «Onurlu ve şerefli yaşamak, milletin hürriyet ve bağımsızlığıyla mümkün olur.» Türk Milleti, dünya milletleri âilesinin, eşit haklara sahip şerefli bir üyesi olarak yaşamak ister. Atatürk;

(F. : 2)

gerçekçi, teslimiyetçi olmayan, barışçı, mâceracılıktan uzak, akılcı, hukuka bağlı bir dış politika anlayışına sahiptir. «Dış siyâsette kuvvetli olabilmek için, kuvvetli bir iç siyâset lâzımdır. Ancak, bir siyâset; bir devlet ve millet siyâseti olmadıkça, yaşayamaz» derken, iç politika ile dış politikanın yakın ilişkisini göstermiştir.

#### IV — ATATÜRKÇÜLÜĞÜN SOSYO-EKONOMİK GÖRÜŞLERİ :

Büyük Atatürk; siyâsi bağımsızlığın, ekonomik bağımsızlıkla desteklenmesi gerektiği inancındadır. Daha Cumhuriyet'in ilânından önce, Şubat 1923'te İzmir'de bir İktisat Kongresi toplaması, bu inancın eseridir. Bu kongreyi açış konuşmasında; «siyasi ve askeri muzaferiyetler ne kadar büyük olursa olsun, iktisâdî zaferlerle taçlandırılmazlarsa semere, netice pâyidâr olamaz.» demektedir. O; yirminci yüzyılın, tamamen bir ekonomi devri olacağını, öngörmüştür. Atatürk, Türkiye'nin ekonomik sistemini tayin ederken, bilinen klâsik ekonomik sistemlerden hiçbirine bağımlı kalmadı. Başka bir deyimle; sınıf mücadelesine dayanan marksist, sosyalist sistemlerle; serbest rekabete dayanan liberal ve kapitalist ekonomik sistemleri reddetmiştir. Türk Milleti; gelenekleri, inançları ve hayat felsefesi itibariyle ne kollektif devletçi, ne de katı ferdiyetçi bir ekonomik sistemden yana olmuştur. Yeni Türkiye'nin ekonomik sistemi, karma ekonomi sistemi olacaktır. Buna göre; fert ve devlet, yanyana, fakat farklı alanlarda ekonomik faaliyetlerde bulunabilecektir. Sanayi teşebbüslerini, ulaştırma işlerini, büyük kredi müesseselerini devlet yönetecektir. Devletin ve özel teşebbüsün gücünün, ayrı ayrı şartlarda, yeni amaçlar için birleştirilmesi gerekiyordu. Türkiye'nin devletçiliğini, büyük Atatürk şöyle açıklar : «Bu; Türkiye'nin ihtiyaçlarından doğmuş, Türkiye'ye has bir sistemdir. Fertlerin hususî teşebbüslerini esas tutmak, fakat büyük bir milletin ve geniş bir memleketin bütün ihtiyaçlarının karşılanamadığını ve birçok şeyin yapılamadığını göz önünde tutarak, memleket iktisâdiyatını devletin eline almak; devlet hususî teşebbüsle yapılmamış olan şeyleri, bir an evvel yapmak istedi ve muvaffak oldu. Bizim takip ettiğimiz yol, liberalizmden başka bir şeydir.»

Atatürk'e göre; devlet ile kişinin, karşılıklı faaliyet alanlarını ayırmak gerekir. Devlet, kişinin yerine geçmemelidir. Fakat, kişinin gelişmesi için, genel şartları gözönünde bulundurmalıdır.

Kişilerin gelişmesinin engel karşısında kalmaya başladığı noktada, devlet faaliyetinin sınırını oluşturur. Bir iş ki, büyük ve düzenli

bir idareyi gerektirir. Özel teşebbüs elinde tekelleşme tehlikesi gösterir. Veya genel bir ihtiyacı karşılar, o işi devlet üzerine alabilir. Meselâ madenlerin, ormanların, demiryollarının, para ihraç eden bankaların işletilmesi gibi.. bu mânâda ve anlayışta devletçilik; sosyal, ahlâkî ve millidir.

Atatürk'ün devletçiliği; 19. asırdan beri sosyalizm teorisyenlerinin ileri sürdükleri fikirlerden alınarak, tercüme edilmiş bir sistem değildir. Bu; Türkiye'nin ihtiyacından doğmuş, Türkiye'ye özgü bir sistemdir.

#### V — SONUÇ :

Görülüyor ki, Atatürkçülük; Atatürk'ün sosyo-kültürel, sosyo-ekonomik ve sosyo-politik konulardaki görüşleri, ilke ve inkılâpları ile bir ideoloji teşkil etmektedir. Son otuz yıldan beri Türk Gençliği, zaman zaman yabancı ideolojiler tarafından tesir altına alınarak, Atatürkçülük'ten veya Kemâlist İdeoloji'den saptırılmak istenmiştir. Ne yazık ki, zaman zaman gençlerimizin bir kısmının kafalarının, Türk vatan ve milletinin birlik ve bütünlüğüne düşman olan yabancı ideolojiler tarafından zaptedildiğini, hep birlikte görmüş bulunuyoruz. Neticesi, kendileri için hüsrân olmaya mahkûm bu çeşit ideolojik sapıklıklarla, Türk Milleti'nin evlâtlarından bir kısmının hebâ olması, büyük bir kayıptır. Türk toplumunun yakın geçmişte geçirmiş olduğu önemli sosyal hastalıkların temelinde, Atatürk İdeolojisi'nden sapma ve uzaklaşma vardır. Bu sapmanın sebebi; büyük ölçüde, Milli Eğitim ve Yüksek Öğretim sistemlerimizde 12 Eylül 1980 tarihine kadar yer alan zaaflardır. Milli Eğitim'de ve özellikle Yüksek Öğretim'de 12 Eylül yönetiminin yapmış olduğu reform, Kemâlist İdeoloji'ye, yani Atatürk ilke ve inkılâplarına bağlı; Türk Milleti'nden olmanın gurur ve heyecanı içinde, Türk Devlet ve Milleti'ne hizmet fikrini her şeyin üstünde tutan bir gençlik yetiştirmek amacıyla, gerekli düzenleme ve şartları getirmiştir. Çağdaşlaşma yolunda başarılı olmak, medenî milletlerin ilim ve teknolojisine ulaşabilmek için; Milli kültürümüzden tâviz vermeden, kendimize güven içinde Türk vatandaşı olmanın şeref ve mutluluğunu duyarak, Atatürkçülüğe sınıksız sarılmamız ve büyük Atatürk'ün, Türk Milleti'nin bekâsını ebediyete kadar sürdürmesi için verdiği direktifleri harfiyen yerine getirmemiz gerekir. Yalnız, tekrar belirtelim ki; Atatürkçülük, bildiğimiz klâsik doktrin veya ideolojiler gibi kalıplaşmış ve değişmez dogmatik prensipler değildir. Atatürk İdeolojisi; dinamik, akılcı, faydacı bir ideolojidir. «Kemâlizm, on asra sığacak işi on

yılda başarmıştır» diyen Gerar Tongas, Türk İnkılâbı'ndaki dinamizmi ifâde etmektedir. Atatürk; Türk Milleti'nin ihtiyaçları ve zamanın değişmesi ile yapılması gereken değişiklikleri, kendi düşünce ve icrâ sistemi içinde her zaman yapabilmiştir. Amerikalı Daniel E. Webster : «Son yüzyılların, belki de bütün tarihin en büyük Türk'ü; çağdaş dünyanın herhalde en dinamik lideri, uzun olmayan hayatında üç insan kadar enerji sarfetmiştir.» derken; O'nun dinamizmini, çok veciz biçimde ifâde etmiştir. Atatürk'ün düşünceleri, ilke ve inkılâpları; Türk Milleti için devamlı geliştirilerek muhafaza edilmesi gereken, dinamik bir ideolojidir. Türk Milleti'nin; çağdaş, kalkınmış ve mutlu bir toplum olabilmesi için, Atatürkçülük'ten asla tâviz vermemesi gerekir.

O'na bağlılığımızı, ebedi minnet duygularımızı tazeleyerek; hâ-tırası önünde, bir kere daha tâzimle eğiliyoruz.